

Pospíšil, Ivo

Rusko-slovanský kalendář

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. X, Řada literárněvědné slavistiky. 2004, vol. 53, iss. X7, pp. 173-

ISBN 80-210-3357-6

ISSN 1212-1509

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/103124>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

a rozsáhlá bibliografie, zahrnující polské překladatelské a spisovatelových prací, rozhovory otištěné v polštině

a recenze a studie o Ecových knihách, které vyšly v polských periodikách.

Ludvík Štěpán

RUSKO-SLOVANSKÝ KALENDÁŘ

V situaci, kdy vzniká opravdu široká Evropa, kam bude patřit i řada slovanských států, je vzájemná informovanost nutná – a aby se některé národy mezi mocnostmi neztratily, je nezbytné kultivovat jejich tradice, jazyky, písemnictví a kulturu, hledat mezi nimi spojitosti. Jistě i velký evropský celek zahrnuje nadstandardní blízkost některých národů a jazyků: Slované zaujmají mezi nimi významné místo. Někteří je sice označovali a namnoze ještě označují za „verbež Evropy“, jiní vidí jejich budoucnost spíše v separaci od Evropy a euroatlantických struktur, jiní (Poláci) vidí slovanství jako mezistupeň k evropanství – to je myslím cesta, kterou by bylo dobré jít. Nechci rýsovat historické analogie, které svou nepřesností dráždí, ale podobné situace Slované řešili již na prahu středověku v době globální christianizace.

Rusko-slovanský kalendář (Русско-славянский календарь на 2003 год. Российская Академия Наук, Институт славяноведения, Исполком Совета славянских народов Беларуси, России, Украины. ЗАО, Эликс Интернетшэнл, Москва 2003) je dobrá kniha, i když k ní nelze nemít výhrady. Pozitivní ráz publikace tohoto typu spočívá v jejich prosté informační hodnotě, v poukázání na hlubinnost mezislovanských vztahů, na jejich mnohovrstevnatost a zejména a především na sílu slovanských duchovních výkonů v různých sférách umění, vědy a kultury – v neposlední řadě také na významné historické události a procesy: když si uvědomíme, že slovanským jazykem psal Puškin, ale také Mickiewicz nebo Máchá, co to byla cyrilometodějská mise a její důsledky, jak zpíval Fjodor Šaljapin, nebo kdo ze Slovanů byl světovým hudebním skladatelem, po-

stačí to k tomu, abychom už nestáli v evropském koutě a nemuseli se stále za něco omlouvat. Češi a Slováci nedopadli v tomto svazku špatně – ukazují se, že jsou mezi Slovanly klíčoví – byť jsou – řečeno se Zdeňkem Svěrákem – západní.

Určitý problém tkví v poněkud ruském prizmatu, jímž je tato problematika nahlížena, v jakési ruské patronaci, která je tu patrná – snad na to mají se-stavovatelé právo, ale hodnotu kompendia to přece jen snižuje.

Při veškerém kladném hodnocení knihy nemo-hou totiž pozornému čtenáři uniknout jistě retuše: Slované se měli nejen rádi, ale také se nenáviděli, bojovali spolu, jednotlivé osobnosti se od sebe nesmiřitelně ideologicky odlišovaly: vztahy mezi Slovanly např. na Balkáně, mezi Rusy, Ukrajinci a Bělorusy, Čechy, Slováky a Poláky atd. nebyly a nejsou nikterak idylické a zamlčovat to by ne-bylo dobré, spíše škodlivé. Stejně jako přecházet mlčením kontroverzní životní etapy významných Slovanů (např. Masaryk a československé legie na Rusi a jejich účast ve vnitroruských záležitostech); poněkud mi také vadí, že tu slovanství funguje jako jakýsi všeobjímající a všesmiřující princip, který umožňuje, aby vedle sebe v klidu stáli caři, popí i bolševici – řečeno se „zůtvým reportérem“ Egonem Erwinem Kischem. Mnohem zajímavější a pravdivější jsou dějiny plné rozporů a napětí – to vůbec neznamená, že hodnotu nepředstavují nebo nemohou představovat ti i oni. Marná sláva, trocha té havlíčkovské skepse a masarykovského realismu by této publikaci – jinak poučné a poutavé – slušelo.

Ivo Pospíšil

PUTOVÁNÍ K PRAMENŮM

Zajímavou akci uspořádal Dům kultury v polské Ratiboři v roce 2003. Téměř po celý rok se tam totiž konaly nejrůznější kulturní akce: autorské dílny, recitační soutěže a představení poezie, besedy, divadelní představení a koncerty, které byly částečně propojeny s některými kulturními akcemi v Opavě. Na podzim se pak v Ratiboři uskutečnilo finále tohoto nadnárodního projektu, který nesl souhrnný název *Provincie – pramen slova*.

V jeho rámci se také konal seminář *U zrodůle sensu. Leśmian – Hrabal – Schulz*, věnovaný pol-

skému prozaikovi a malíři Brunu Schulzovi, polskému básníkovi Boleslawu Leśmianovi a českému prozaikovi Bohumilu Hrabalovi. O poezii B. Leśmiana ve vztahu k provincii, tedy k místům mimo větší města, k zapadlým koutům Polska a k přírodě hovořil novinář, spisovatel a filozof Piotr Łopuszański ve vystoupení nazvaném „*W ciszy polnego zakątka...*“ *Boleslaw Leśmiana nowoczesna poezja o prowincji*, jinak se na básníka podíval literární historik a folklorista Janusz Nowak v referátu *Boleslaw Leśmian jako teoretyk literatury*. Na dílo